

[Halfdan Hendriksen.]

være sit forhold til Island bekendt og ikke behøver at rødme, nu da den statsretlige forbindelse mellem landene efter Islands ønske helt ophører. Der har — det erkender jeg — været pletter, men behandlingen af en koloni eller et biland, som Island kaldtes i tidligere tid, var jo nu engang overalt i verden anderledes for nogle hundrede år siden, end tilfældet er i vore dage, og det gør man vel i at erindre, når regnskabet skal gøres op.

Naturligvis er det ikke uden vemod, man fra dansk side vedtager dette forslag, men når den ene part i en overenskomst ikke ønsker den fortsat, har den anden part intet valg og heller intet andet ønske end at opheve den. Alligevel vil jeg tilføje og stærkt understrege, hvad også andre ærede ordførere har været inde på, at vi skilles fra det islandske folk i venskab og uden bitterhed. Mange herlige mennesker har jeg truffet i Island, stolte, fribårne kvinder og mænd, og til adskillige af dem, ja, til mange af dem, er jeg knyttet med stærke venskabsbånd, der ikke brister, fordi forbundsloven ophæves.

Vi ønsker det frihedselskende og dygtige, islandske folk held og lykke i fremtiden. Det er et lille folk med store fortidsminder, men det er ikke et folk, der fortaber sig i forfædrenes heltebedrifter, selvom man hæger om sin historie, om sin litteratur og om sine minder. Der er fremdrift i det islandske folk, og det er imponerende, hvad dette folk har nået at skabe i mindre end et halvt århundrede på samtlige erhvervsmæssige og trafikale områder, samtidig med at en tilsvarende kulturel og social højnelse har fundet sted.

De, der har fulgt Islands udvikling i dette tidsrum, er fulde af beundring over den enorme fremgang, der er sket i landet på praktisk talt alle områder i dette relativt korte åremål.

Ophævelsen af forbundsloven i de to tidligere forbundne lande betyder heldigvis ikke nogen ændring i det gode og venskabelige forhold landene imellem, tværtimod måske; ejheller vil det kulturelle og erhvervsmæssige samkvem mellem landene blive ændret. Island er vedvarende en af Nordens fem vilde svaner, og selvom forbundet nu definitivt ophæves, vil forbindelsen med Island vedvarende blive plejet på nordisk grundlag og efter de samme retningslinier, som forbinder os med de andre nordiske folk.

De to fonds, der blev oprettet i 1918 i henhold til forbundslovens § 14, og hvoraf det ene på 1 mill. kr. blev henlagt til uni-

versitetet i Reykjavik og det andet, ligeledes på 1 mill. kr., til universitetet i København, består vedvarende. Disse fonds skal, som det står i forbundsloven, „tjene til styrkelse af den åndelige forbindelse mellem Danmark og Island, til fremme af islandsk forskning og videnskab og til støtte af islandske studenter“. Der er enighed om, at formålet med disse fonds oprettelse ikke skal forrykkes.

Det er mit ønske og mit håb, som det er mit partis, at nyordningen vil tjene til at knytte de to lande sammen, ganske vist på et andet grundlag og under andre former end hidtil, men i den samme ånd, der knytter os til de øvrige nordiske brødrefolk.

Med disse ord skal jeg på mit partis vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse i det høje ting.

P. N. Petersen (Røgle): Når to søskende tager afsked med hinanden, fordi den ene vil begynde for sig selv, starte sin egen bedrift og forme sin egen fremtid, vil det være naturligt, om et stænk af vemod præger en sådan afskedtagen. Det danske folk og det islandske folk er som to sådanne søskende, der hver for sig ifølge naturens orden må forme deres egen skæbne. Vore vilkår og vore anlæg kan være forskellige, men familieskabet mellem de to folk er uomtvisteligt. Jeg er derfor heller ikke i tvivl om, at den statslige adskillelse vil være til gavn for begge parter, selvom vi ikke fra dansk side havde ønsket denne adskillelse. Samtidig med at de to folk indenfor hvert sit område har betingelser for i fuld frihed at udfolde de muligheder, som de særlige forhold indebærer, kan de nu under lige vilkår drage nytte af hinanden, både på det økonomiske, det folkelige og det kulturelle område. Her i Danmark må vi erkende den kulturelle betydning, som islændingene har haft for vort folk gennem den sagatone, der lød i overgangen ved begyndelsen af det danske folks historie, og vor statslige forbindelse med Island gennem 555 år kan nok stemme sindet til vemod nu ved afskeden.

Som det allerede har været nævnt, fandt denne afsked i virkeligheden sted for 6 år siden, da Island for sit vedkommende ophevede forbindelsen. Vi var på det tidspunkt som bekendt besat af en fremmed magt, og vi må anerkende den realitetssans, der dannede baggrunden for den islandske beslutning. Derfor efterlader denne beslutning heller ikke nogen bitterhed i de danske sind. Vi er ganske på det rene med, at det er en udvikling, som nu er fuldbåret på samme